

ZAWÓD POLITYK

Polityk to człowiek, który uczestniczy w sposób formalny bądź nieformalny w wypracowywaniu i podejmowaniu różnego rodzaju decyzji politycznych. To właśnie decydowanie jest najważniejszą częścią pracy polityka. Oczywiście, korzysta on zwykle z pomocy **ekspertów** lub **ekspertek**, bo przecież nie zawsze jest specjalistą w dziedzinie, której decyzja dotyczy. Często zdarza się jednak tak, że eksperci przedstawiają rozbieżne opinie i zalecają odmienne rozwiązania. Wtedy rzeczą polityka jest rozstrzygnąć taki spór. On też (a nie doradcy i eksperci) ponosi później odpowiedzialność za swoje decyzje i... pomyłki. Karą dla polityka może być zarówno utrata zajmowanego stanowiska i zaufania kolegów (którzy mogą wykluczyć go z szeregów swojej partii), jak i poparcia wyborców (którzy mogą np. nie wybrać go na kolejną kadencję do parlamentu).

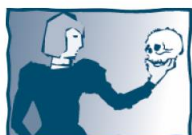
Niemiecki socjolog żyjący na przełomie XIX i XX wieku, Max Weber, podzielił polityków na:

- **okazjonalnych** – którzy tylko na chwilę zabłąkali się do sfery politycznej, biorąc udział np. w dyskusjach politycznych,
- **niezawodowych** – którzy zgodzili się przez pewien czas zajmować jakieś ważne stanowisko (pośta czy ministra), ale swoje życiowe ambicje lokują w innej sferze, np. w nauce,
- **zawodowych** – dla których, jak sama nazwa wskazuje, polityka jest stale uprawianą profesją, sposobem realizacji życiowych ambicji.

Czym ma się kierować polityk lub polityczka w swoich poczynaniach? Zdaniem Maxa Webera mogą się oni odwoływać do etyki przekonań lub etyki odpowiedzialności. **Etyka przekonań** każe stawiać na pierwszym miejscu wyznawane przez siebie idee i wartości. Ich realizacja jest ważniejsza od ewentualnych ubocznych skutków politycznych czy społecznych, jakie mogą przynieść. Zgodnie z etyką odpowiedzialności ważniejsza od przekonań polityka jest jego odpowiedzialność za losy powierzonej mu społeczności. Ta postawa każe więc przedkładać pragmatyzm nad ideową bezkompromisowość. Weber uważał, że **etyka odpowiedzialności** jest bardziej godnym zalecenia sposobem uprawiania polityki. Sądził jednak, że rzeczą niewłaściwą byłoby, gdyby politycy zupełnie zrezygnowali ze swych poglądów i ideałów, bo wtedy ich działania polityczne traciłyby właściwie swój sens.

Efektom uprawiania polityki jest często ogromna popularność. Czasem jednak płaci się za nią wysoką cenę ostrej, nieprzebijającej w słowach krytyki czy brutalnych oskarżeń. Czy wiecie, kogo przedstawiają te zdjęcia? Wymieńcie ich nazwiska i nazwy partii, z których pochodzą.

DWIE WIZJE

Dla starożytnych filozofów polityka była szczególną sferą ludzkiego działania, jako że w niej najpełniej mogły się manifestować ważne obywatelskie cnoty – roztropność, moralna dzielność, szlachetność. Polityk nie tylko więc nie był zwolniony z przestrzegania ogólnie obowiązujących etycznych zasad, lecz wręcz przeciwnie – uważano, że to on nade wszystko powinien im sprostać.

Zupełnie inną wizję relacji między polityką a etyką zaproponował florencki myśliciel Niccoló Machiavelli. Zdaniem autora Księcia w polityce zasady indywidualnej moralności nie mają zastosowania. Jest tylko jedna miara, którą wolno do polityki przykładać – skuteczność. Oceniając polityka, nie powinniśmy więc według Machiavellego brać pod uwagę tego, czy jest kłamcą czy też człowiekiem prawdomównym, czy jest okrutnikiem czy też przeciwnie – człowiekiem wspaniałomyślnym – a jedynie to, czy udało mu się zrealizować cel, jakim dla władcy powinno być zapewnienie bezpieczeństwa, jedności i stabilności państwa.

Te dwie wizje – polityka, który ma przestrzegać zasad etycznych nawet przy podejmowaniu najtrudniejszych decyzji, i polityka, który gotów jest uciec się nawet do niegodnych środków, byle tylko zwyciężyć – rywalizują do dziś.

Kto – twoim zdaniem – ma rację w tym sporze?

Łukasz Pawłowski, Tomasz Merta, *O polityce i politykach w: Przewodnik obywatelski. Wiedza o społeczeństwie w liceum i technikum – zakres podstawowy. Część 1, s. 165-166*

S Ł O W N I C Z E K O B Y W A T E L S K I

POLITYKA – dziedzina życia społecznego związana ze sprawowaniem władzy publicznej. Różne grupy społeczne, partie polityczne i organizacje dążą do realizacji swojej wizji państwa i własnych interesów przez sprawowanie władzy politycznej albo zdobycie na nią wpływu. Tak rozumiana polityka jest sferą nieustannych sporów i konfliktów. Dobre funkcjonowanie państwa uzależnione jest jednak od tego, czy istnieją w nim sposoby rozstrzygnięcia sporów i procedury podejmowania decyzji.

KULTURA POLITYCZNA – zbiór postaw, wartości i wzorów zachowań uczestników życia publicznego (zarówno jednostek, jak i grup) w stosunku do polityki.

Przewodnik obywatelski to podręcznik, z którego warto (się) uczyć!

Dodatkowe informacje i materiały znajdziesz na stronie internetowej:

<https://koss.ceo.org.pl/wos-do-liceum>